

Vlaams
Parlement

ingediend op **728** (2015-2016) – Nr. 1
12 april 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
uitgebracht door Joris Poschet en Yamila Idrissi

over het Vlaamse onderwijsbeleid in Brussel
en de brede Vlaamse Rand

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand:

Voorzitter: Katia Segers.

Vaste leden:

Lieve Maes, Bart Nevens, Peter Persyn, Willy Segers, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe;
Michel Doomst, Katrien Partyka, Joris Poschet, Peter Van Rompuy;
Lionel Bajart, Jo De Ro;
Yamila Idrissi, Katia Segers;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Matthias Diependaele, Marc Hendrickx, Marius Meremans, Nadia Sminate,
Karim Van Overmeire;
Karin Brouwers, Sonja Claes, Martine Fournier, Ward Kennes;
Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;
Bruno Tobback, Joris Vandenbroucke;
An Moerenhout.

Toegevoegde leden:

Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Uiteenzetting door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs.....	4
2. Vragen en opmerkingen van de leden.....	13
2.1. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro.....	13
2.2. Vragen en opmerkingen van Joris Poschet.....	14
2.3. Vragen en opmerkingen van Michel Doomst.....	15
2.4. Vragen en opmerkingen van Elke Van den Brandt	16
2.5. Vragen en opmerkingen van Yamila Idrissi	17
2.6. Vragen en opmerkingen van Willy Segers.....	18
2.7. Vragen en opmerkingen van Ann Brusseel.....	19
2.8. Vragen en opmerkingen van Katia Segers	19
3. Antwoord van de minister en reacties van de leden.....	20
Gebruikte afkortingen.....	26

Op woensdag 16 maart 2016 hield de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand een gedachtewisseling met Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Vlaamse onderwijsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse Rand.

De gedachtewisseling past in de beslissing van de commissie om voor verschillende beleidsdomeinen dieper in te gaan op het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Brussel en de brede Vlaamse Rand. De commissie nodigde daarom verschillende ministers afzonderlijk uit voor een gedachtewisseling over de impact van hun beleid in Brussel/de brede Vlaamse Rand. Het gaat om de bevoegdheidsdomeinen Onderwijs, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Armoedebeleid, Mobiliteit en Openbare Werken, Welzijn en Volksgezondheid, Sport, Werk, Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening.

1. Uiteenzetting door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

Minister *Hilde Crevits* dankt de commissie voor de kans om in een heel specifieke commissie over het onderwijsbeleid van gedachten te wisselen. De minister heeft reeds een tijdje geleden met het Brussels Parlement van gedachten gewisseld over het onderwijs in Brussel en dat levert ook voor de minister nuttige inzichten op. Een gedachtewisseling is geen eenrichtingsverkeer van informatie over de bekommernissen inzake het onderwijs in Brussel en de Vlaamse Rand.

– Kenmerken doorlichting 2014-2015: onderwijscontext in Brussel

Niet alleen de politieke context is bijzonder in Brussel, ook de specifieke onderwijscontext vraagt zorgvuldige aandacht. Dat bleek nogmaals uit de doorlichtingsronde van de onderwijsinspectie in schooljaar 2013-2014. De onderwijsinspectie lichtte haar onderwijsspiegel uitgebreid toe, zowel in het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 412/1) als in de Raad van de VGC. De minister gaat hier dan ook niet verder op in.

De minister zal exemplarisch enkele cijfers met betrekking tot het basisonderwijs geven om een algemeen idee te geven.

De context is zeer uitdagend, denken we bijvoorbeeld aan taal, kansarmoede, de vraag naar steeds meer deskundigheid bij de leerkrachten, het lerarenverloop enzovoort. Die uitdagende context heeft ook een stuk te maken met de populariteit en de kwaliteit van het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Het heeft een enorme aantrekkingskracht, ook bij mensen die niet Nederlandstalig zijn van thuis uit, en bij mensen met een andere, vaak niet-westerse culturele achtergrond. De onderwijskansarmoede-indicator voor het gewoon lager onderwijs (= het aantal leerlingenkenmerken waarop de leerlingen lager onderwijs aantikken – er zijn vier leerlingenkenmerken: thuistaal, opleidingsniveau moeder, buurtindicator en schooltoelage) ligt beduidend hoger dan in Antwerpen of elders in Vlaanderen.

Het is duidelijk dat deze context heel veel inspanningen vraagt van leerkrachten, directies, begeleiders en personeel. Er is nood aan een gedifferentieerd personeelsbeleid. Leerkrachten in Brussel zijn gemiddeld jonger, hebben minder ervaring, hebben minder vaak het vereiste diploma, wonen verderaf en verlaten sneller de Brusselse scholen.

Tegelijkertijd is het Brusselse onderwijs van vandaag, net als in Antwerpen, een voorafspiegeling van het Vlaamse onderwijs van morgen. De problemen en uitdagingen van de multiculturaliteit van de superdiverse maatschappij ontstaan eerst in grote metropolen en deinen dan verder over Vlaanderen uit. Vaak is het

Brusselse onderwijs voorloper in problematieken maar ook in oplossingen: differentiatie, coteaching, meertaligheid als positief instrument, inclusie, en net daarom zo interessant voor heel Vlaanderen.

– Omgevingsanalyse Vlaamse Rand: aandachtspunten

Demografie

6,5% van de bevolking van het Vlaamse Gewest woont in de Vlaamse Rand. In de periode 2004-2014 is de bevolking vooral in de noordrand sterk gegroeid (Machelen, Vilvoorde, Zaventem, Asse boven de 10%). In de hele Rand bedroeg de groei 7,7%, in het Vlaamse Gewest 6,6%. Voor de komende tien jaar verwachten we een aangroei van nog eens 6% (Vlaamse Gewest: 4%), tegen 2060 zelfs een groei met 24% (Vlaamse Gewest: 14%).

De helft van de interne migratie naar de Vlaamse Rand is afkomstig uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Er is ook een belangrijke interne migratie van de Rand naar Brussel, maar die is kleiner.

Welvaart

Het gemiddelde inkomen in de Vlaamse Rand ligt boven het Vlaamse gemiddelde, maar er zijn grote verschillen binnen de Rand. De laagste inkomens zijn gesitueerd in Machelen, Drogenbos en Vilvoorde. Het aantal leefloners is het hoogst in Asse, Machelen, Merchtem en Sint-Genesius-Rode maar ligt globaal lager dan in het Vlaamse Gewest.

Diversiteit

De Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor 2015 toont aan dat de meeste gemeenten in de Vlaamse Rand een groot aandeel inwoners van buitenlandse herkomst hebben.

In het Nederlandstalige basisonderwijs was in 2013 bijna 38% van de leerlingen 'leerlingen thuistaal niet Nederlands', in het secundair onderwijs bijna 26%. Daarnaast zijn er nog ongeveer 3000 leerlingen in Franstalige basisscholen in de Rand; dit is ongeveer 45% van de leerlingenpopulatie in de faciliteitengemeenten.

20% van de leerplichtige leerlingen uit de Vlaamse Rand loopt school in het Franstalige onderwijs in het BHG of Wallonië. In het secundair onderwijs gaat het over ongeveer een derde van de leerlingenpopulatie die in de Rand woont.

Onderwijs

De leerlingenaantallen in de Vlaamse Rand zijn ingevolge demografische ontwikkelingen toegenomen.

Het gewoon Nederlandstalige basisonderwijs in de Vlaamse Rand kende een evolutie van 39.989 leerlingen in 2007-2008 naar 43.509 in 2012-2013, of een aangroei van 3519 leerlingen. Alle twintig gemeenten uit de Vlaamse Rand (inclusief Halle) zagen hun leerlingenaantal gewoon Nederlandstalige basisonderwijs groeien in deze periode.

Het gewoon Nederlandstalige secundair onderwijs in de Vlaamse Rand kende een evolutie van 20.411 leerlingen in 2007-2008 naar 21.517 in 2012-2013, of een aangroei van 1106 leerlingen. In Asse, Halle, Machelen en Wemmel daalde het

leerlingenaantal secundair onderwijs. In de overige gemeenten die secundair onderwijs aanbieden, is er echter een stijging merkbaar.

De schoolpendel vanuit het BHG naar de Vlaamse Rand neemt toe en de omgekeerde pendel neemt af. Voor het basisonderwijs is het saldo nog ongeveer nul, voor het secundair onderwijs is de pendel vanuit de Rand naar Brussel nog iets groter dan omgekeerd, maar ze groeien naar elkaar toe. Verklarende factor is het capaciteitsprobleem in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

– Prognoses capaciteitsmonitor

De minister verwijst in eerste instantie naar de uitgebreide bespreking in de Commissie voor Onderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 543/1). De capaciteitsmonitor 2015 geeft aan dat er voor het Nederlandstalige basisonderwijs in de Vlaamse Rand een evolutie te verwachten is van 45.602 leerlingen in 2015-2016 tot 46.559 leerlingen in 2020-2021 (aangroei van 956 leerlingen). Op het niveau van de fusiegemeenten doet de grootste groei (in absolute aantallen) zich voor in Vilvoorde (+249), Grimbergen (+236), Sint-Pieters-Leeuw (+211) en Zaventem (+126). In zeven gemeenten is een daling te verwachten binnen dezelfde periode.

Wat het Nederlandstalige gewoon secundair onderwijs in de Vlaamse Rand betreft zien we een evolutie van 22.080 leerlingen in 2015-2016 tot 23.765 in 2020-2021 (aangroei van 1604 leerlingen). Op het niveau van de fusiegemeenten doet de grootste groei (in absolute aantallen) zich voor in Halle (+359), Zaventem (+316), Vilvoorde (+296), Merchtem (+117) en Dilbeek (+116). In geen enkele gemeente die Nederlandstalig secundair onderwijs aanbiedt, is een daling te verwachten binnen dezelfde periode.

– Wat doet de Vlaamse Regering?

De minister wijst erop dat de capaciteitsmonitor een nieuw instrument is. In de vorige zittingsperiode was er nog geen monitor. Ondanks de kritiek dat het niet fijnmazig genoeg zou zijn, beschikt het beleid voor het eerst over wetenschappelijk onderbouwde prognoses voor de toekomst. Er is een systeem noodzakelijk om te weten waar investeren het meest nodig is. De monitor maakt dat mogelijk.

1. Capaciteit en schoolinfrastructuur

Brussel

Op 19 februari 2016 werd voor de komende drie jaar 120 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen vrijgemaakt en verdeeld onder vijftien gemeenten én het BHG. De verdeling van de capaciteitsmiddelen werd enkele weken geleden uitgebreid besproken in het Vlaams Parlement (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2015-16, nr. 1191). De minister heeft ook de actuele vraag van Elke Van den Brandt vorige week beantwoord (*Actuele vraag* VI.Parl. 2015-16, nr. 242).

Voor de periode 2010-2015 werd 41 miljoen euro (41.295.192 euro) uitgetrokken op een totaal van 221,6 miljoen euro of 18,62% van de totale toegekende capaciteitsmiddelen. Voor de periode 2016-2017-2018 – voor het eerst is er een meerjarenplanning mogelijk – is dat 30 miljoen euro op een totaal van 120 miljoen euro, of 25%; het aandeel van Brussel neemt dus toe.

Uit de capaciteitsmonitor 2015 blijkt dat Brussel 2859 plaatsen te kort zal hebben in het basisonderwijs in 2020-2021, dit is 18% van het totaal geraamde plaatstekort. Het BHG krijgt dus iets meer middelen dan het geraamde tekort. De Vlaamse Gemeenschap investeert in de periode 2016-2018 ook flink in de

Vlaamse Rand: 11,2 miljoen euro (2016-2018), wat ook voor het BHG belangrijk is. Ook de VGC zelf investeert nog bijkomende middelen in schoolinfrastructuur.

De Vlaamse Gemeenschap investeert dus iets meer dan de geraamde tekorten. De middelen zijn in eerste instantie bedoeld voor investeringen in het basisonderwijs. De noden ontstaan op termijn ook in het secundair onderwijs. De minister heeft die poort niet dichtgedaan. Als er goede capaciteitsprojecten zouden zijn in het secundair onderwijs, kunnen die ook al in aanmerking komen. Als de minister extra middelen kan vrijmaken de komende jaren bovenop hetgeen nu voor de drie komende jaren vastligt op basis van de gekende ramingen, zal de sprong naar het secundair onderwijs gemaakt moeten worden. Daar ontstaan volgens de prognoses de grootste tekorten. Dat is logisch: kinderen die in het lager onderwijs zitten, stromen verder door naar het secundair onderwijs.

Pijnpunt is de uitvoeringsgraad van de toegekende capaciteitsmiddelen. Belangrijker dan de centen zijn natuurlijk de realisaties op het terrein. Er werd het afgelopen jaar per capaciteitsproject nagegaan hoever de realisatie staat, de reden van eventuele niet-uitvoering, en hoeveel stoelen werden bij gecreëerd. Wat is de stand vandaag? De minister verwijst naar onderstaande tabel – de minister houdt nog geen rekening met de recent toegekende capaciteitsmiddelen (2016-2018):

Gemeente	1. Werken uitgevoerd		2. Werken gestart		3. Werken nog niet gestart	
BHG	€ 18.333.689	44%	€ 15.836.056	38%	€ 7.125.447	17%
Totaal	€ 76.044.945	34%	€ 67.171.034	30%	€ 78.448.348	35%

De minister onderstreept dat de realisatiegraad sterk verbeterd is het afgelopen jaar. Het BHG doet het op dit ogenblik beter dan het Vlaamse gemiddelde, maar toch zijn nog steeds 17% van de capaciteitsprojecten niet opgestart, en 38% van de werken zijn nog bezig. Toch is het belangrijk dat de projecten snel gerealiseerd worden. Het betreft immers middelen die vastgelegd werden om capaciteitsprojecten te realiseren. Deze vastgelegde investeringskredieten zijn dus bestemd om op relatief korte termijn effectief concrete capaciteitsuitbreiding op het terrein zelf te realiseren. Indien dit niet voldoende gebeurt, blijven het 'slapende' middelen en dat heeft geen zin.

Uitgedrukt in stoelen (extra plaatsen in bestaande scholen of in nieuwe scholen) gaat het voor de periode 2010-2015 om 1252 gerealiseerde stoelen (werken uitgevoerd), 1158 stoelen 'in aantocht' (werken gestart) en 609 stoelen nog te realiseren (werken nog op te starten).

Voor de periode 2016-2018 is er nog geen zicht op hoeveel stoelen erbij komen, want de effectieve capaciteitsprojecten moeten nog ingediend worden.

De samenwerking met het BHG, de VGC en Brussels minister Guy Vanhengel loopt behoorlijk. Oplossingen vinden is niet altijd makkelijk. Beide kabinetten en administraties zitten regelmatig samen naar aanleiding van de capaciteitsproblematiek en de verdeling van de capaciteitsmiddelen. Er wordt gekozen voor capaciteitsprojecten die snel gerealiseerd kunnen worden.

Vlaamse Rand

Zowel in de voorbije periode 2010-2015 als in de huidige periode 2016-2018 werden/worden bijkomende capaciteitsmiddelen toegekend aan verschillende gemeenten in de Vlaamse Rand.

Voor de periode 2010-2015 werd 22,4 miljoen euro (22.481.498 euro) toegekend op een totaal van 221,6 miljoen euro (= 10,14%).

Voor de periode 2016-2017-2018 – voor het eerst is er meerjarenplanning mogelijk – geeft de minister volgend overzicht van het theoretische plaatsentekort en van de toegekende capaciteitsmiddelen:

Gemeente	Theoretisch tekort basisonderwijs 2020/2021	2016	2017	2018	Totaal
Sint-Pieters-Leeuw	-353	1,50	1,70		3,20
Grimbergen	-335	1,50	1,70		3,20
Meise	-187	1,00		0,80	1,80
Halle	-112	1,00			1,00
Wemmel	-111	1,00			1,00
Machelen	-107	1,00			1,00
Totaal	-1205	7,00	3,40	0,80	11,20

11,2 miljoen euro wordt uitgetrokken (7 miljoen in 2016; 3,40 miljoen in 2017 en 0,80 miljoen in 2018) op een totaal van 120 miljoen euro (= 9,33%).

Uit de capaciteitsmonitor 2015 blijkt dat de Vlaamse Rand (over alle gemeenten heen) een tekort zal hebben in het basisonderwijs in 2020-2021 van circa -1205 stoelen. Dit is 7,81% van het totaal geraamde plaatstekort (-15420); de Vlaamse Rand krijgt dus iets meer in verhouding tot het geraamde tekort. De middelen die nu onlangs werden toegewezen, zouden moeten volstaan om het tekort op te vangen in het basisonderwijs in de Vlaamse Rand én Brussel in de komende jaren. De minister spreekt zich hier nog uit over de noden in het secundair onderwijs die er effectief zijn waarvoor ook een meerjarenplan gemaakt moet worden.

Minister Crevits geeft volgend overzicht van de uitvoeringsgraad van de toegekende middelen aan de gemeenten in de Vlaamse Rand:

Gemeente	1. Werken uitgevoerd		2. Werken gestart		3. Werken nog niet gestart	
Asse		0%	€ 1.966.244	36%	€ 3.433.756	64%
Grimbergen		0%	€ 891.379	20%	€ 3.608.621	80%
Halle	€ 722.328	26%		0%	€ 2.100.001	74%
Sint-Pieters-Leeuw		0%		0%	€ 1.500.000	100%
Vilvoorde	€ 3.303.862	40%	€ 105.307	1%	€ 4.850.000	59%
Totaalcijfers alle capaciteitsgemeenten		34%		30%		35%

Veel capaciteitsgemeenten in de Vlaamse Rand scoren slechter qua uitvoeringsgraad van de toegekende capaciteitsmiddelen dan het landelijke gemiddelde, met respectievelijk 34% uitgevoerd, 30% gestart en 35% nog niet gestart. De minister verduidelijkt dat de vertraging soms ook te verklaren is. Als men pas in 2015 middelen toegekend heeft aan een gemeente kan men niet verwachten dat die nu al tot concrete realisaties op het terrein hebben geleid. Dat geldt bijvoorbeeld voor Vilvoorde. De vinger moet echter aan de pols gehouden worden. Voor minstens 60% van de toegekende middelen voor capaciteitsprojecten in de Vlaamse Rand zijn de werken nog niet opgestart. Dat is vrij veel.

De middelen die de Vlaamse Gemeenschap vrijmaakt voor de Vlaamse Rand moeten steeds in combinatie gezien worden met de inspanningen voor het BHG. In de periode 2016-2018 ontvangt het BHG 30 miljoen euro om de meest acute capaciteitsnoden te lenigen. Al die inspanningen samen zouden een zeer significant effect moeten hebben om de acute noden te lenigen in het BHG en de Vlaamse Rand.

De volgende beleidsdossiers hebben daar rechtstreeks mee te maken.

2. Inschrijvingsrecht

Een parlementair traject is lopende. Hoorzittingen en informele gesprekken met de stakeholders hebben plaatsgevonden. Vlaamse volksvertegenwoordigers werken aan een conceptnota. De minister heeft met de Commissie voor Onderwijs afgesproken dat eerst het Vlaams Parlement het debat voert. De minister verheelt niet dat de wijze waarop men vorm geeft aan het inschrijvingsrecht mogelijk ook effect heeft op de capaciteitsnoden.

3. Taalbeleid

De onderwijstaal is duidelijk het Nederlands. De scholen hebben mogelijkheden om gericht in te spelen op behoeften: taalscreening om de beginsituatie te bepalen, extra uren Nederlands en taalbad.

De omkadering die scholen krijgen omdat ze meer kinderen hebben die aantikken op een van de vier basiscriteria (SES-indicatoren) is aanzienlijk. Dat betekent extra leraarsuren, extra leraren om die SES-indicatoren om te zetten, om bijvoorbeeld bij een kind met thuistaal niet-Nederlands de extra problematieken te verhelpen. Er zijn ook significante verschillen in de werkingsmiddelen. Per kind dat op SES-indicatoren aantikt, kan een school extra werkingsmiddelen krijgen. De middelen moeten wel ingezet worden waarvoor ze bedoeld zijn. De minister verwijst ook naar een rapport van het Rekenhof over de SES-middelen, met suggesties om bij te sturen. Een van de belangrijkste aanbevelingen is dat de output beter gemeten moet kunnen worden. Bij de stemming van het decreet is echter afgesproken dat de scholen de vrijheid hebben om de middelen te besteden maar natuurlijk moet men kunnen controleren welke meerwaarden de scholen realiseren. Men kan dat niet afleiden uit scores op testen; men moet de leerwinsten kunnen achterhalen. Men merkt dat sommige scholen er beter in slagen dan andere om grote sprongen voorwaarts te maken.

Verder is het uitkijken naar de adviezen ter zake van de Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand.

Er is ook het MARS-onderzoek naar de complexe realiteit van meertaligheid en de verschillende effecten in de schoolcontext. Dat onderzoek wordt opgeleverd en zal op relatief korte termijn publiek gemaakt worden.

Het advies van KVAB over meertaligheid in het Vlaams onderwijs beveelt aan om niet verkrampd om te gaan met het Nederlands, maar te kijken of het Nederlands ook niet vanuit een sterke thuistaal en een positieve houding kan versterkt worden.

4. Kleuterparticipatie

De cijfers voor Brussel zijn voldoende voorhanden en zijn zeker niet beter dan elders in Vlaanderen:

3-jarigen	623	92%
4-jarigen	631	94%
5-jarigen	566	91%

In Vlaanderen is dit globaal genomen 97 à 98%.

De administratie komt nog dit schooljaar met concrete beleidsaanbevelingen rond keuterparticipatie.

5. Actieplan 'Samen tegen schooluitval'

Nog voor de zomer wordt de conceptnota omgezet in acties. Het actieplan bevat meer dan vijftig actiepunten. Er is overleg met de stakeholders, ook met de Brusselse actoren, om zaken meer concreet te maken. Er zijn ondertussen bepaalde acties in uitvoering. De minister verwijst naar de flexibele trajecten, de time-outs en time-ins enzovoort. Bij time-outs worden kinderen gedurende enkele weken, maanden uit de schoolcontext geplaatst en speciaal begeleid om bepaalde problematieken te verhelpen. Bij time-ins blijven de kinderen binnen de schoolmuren maar buiten de normale klassituatie.

6. Onthaalonderwijs

De minister geeft een overzicht van anderstalige nieuwkomers in het onderwijs in Brussel en de Vlaamse Rand op 1 oktober 2015 en 1 februari 2016 (nog niet geverifieerde cijfers):

	1.10.2015	1.2.2016
Basisonderwijs	320	448
Secundair onderwijs	205	300

Er is dus een toename.

7. Afstemming onderwijs-arbeidsmarkt

De situatie in Brussel is zeer specifiek. Voor leren en werken worden in het kader van het operationeel programma ESF van Vlaanderen de voor Brussel gereserveerde middelen in overleg met de Brusselse actoren besteed.

Voor duaal leren wordt een proefproject voorzien in Brussel. Het decreet op de alternerende opleiding moet afgestemd worden op de aanpak van het BHG.

Er is de taskforce stages in het BHG; in het voorjaar zullen de onderwijsstages aan bod komen. Het is belangrijk dat wie les wil geven veel intenser kennis maakt met de uitdagende context van Brussel.

Daarnaast is er de taskforce alternerend leren: er is een inventaris opgemaakt door vzw Tracé om de situatie voor de Nederlandstalige initiatieven te schetsen.

Een specifiek probleem voor de Rand, en zeker voor Brussel, is dat er een acuut tekort is aan technisch en beroepsonderwijs. Om duaal leren te implementeren, is er natuurlijk een school nodig die het aanbod mee kan organiseren. De minister overlegt hierover met haar Brusselse collega Vanhengel. Binnen DBFM-

projecten en projecten op basis van reguliere middelen moeten middelen gezocht worden voor nieuwe campussen technisch en beroepsonderwijs. Dat is de uitdaging voor Brussel. Men kan best starten met de probleemanalyse en daarna proberen partners rond de tafel te krijgen om daarin te investeren. De minister kan zelf geen scholen oprichten. Daarvoor zijn onderwijsverstrekkers nodig die de handen in elkaar slaan.

8. Deradicalisering

De Vlaamse Regering keurde de conceptnota goed op 16 januari 2015. Dit wordt uitvoerig opgevolgd in het Vlaams Parlement. Een resolutie werd goedgekeurd op 20 mei 2015. Er lopen heel wat acties binnen Onderwijs. Naar aanleiding van de antiterreuractie op 15 maart laatstleden in Vorst heeft de minister contact gehad met de scholen. De minister heeft vastgesteld dat de communicatielijnen goed functioneren. De CLB's werden ingeschakeld, de scholen hebben schitterend werk geleverd. De minister apprecieert de wijze waarop leerkrachten kinderen en ouders gerustgesteld hebben en iedereen geïnformeerd hebben in deze moeilijke omstandigheden.

9. Deeltijds kunstonderwijs

Zowel de samenwerking (deeltijds kunst)onderwijs-cultuur als de nota betreffende dko in Brussel wordt momenteel besproken met het kabinet Gatz. Men zit in een opstartfase, zoals aangekondigd op de Dag van de Cultuureducatie op 2 februari laatstleden.

10. Personeel

Arbeidsmarktsituatie

Volgens de laatste uitstroomcijfers (gehanteerd in de Commissie voor Onderwijs in oktober 2014) bedraagt de uitstroom uit het Brusselse onderwijs van leerkrachten jonger dan dertig jaar over een periode van vijf jaar na indiensttreding 42%. Dat zijn spectaculaire cijfers. Die mensen stappen niet uit het beroep, ze gaan vaak buiten Brussel aan de slag in het onderwijs.

Volgens de laatste arbeidsmarktbarometer is er een globale stijging van de werkaanbiedingen in het onderwijs in Brussel (+13,9%, vooral het gevolg van de evolutie in het secundair onderwijs), en een daling van de werkloosheid (-10% secundair onderwijs $\frac{3}{4}$, -4% secundair onderwijs $\frac{1}{2}$, stijging met 5% in het basisonderwijs). Voor Brussel en Vlaanderen trekt de arbeidsmarkt onderwijs opnieuw aan: er zijn meer vacatures en minder werkloosheid.

Ziekterapport

2014	Basisonderwijs		Secundair onderwijs	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Vlaanderen	3,56%	4,19%	3,80%	4,39%
Brussel	3,21%	4,09%	3,22%	3,89%
Antwerpen	3,16%	3,93%	3,51%	4,36%
Gent	3,11%	4,36%	3,05%	4,06%

Uit de analyse van de bovenstaande cijfers blijkt dat de ziekteafwezigheidscijfers voor Brussel globaal gezien lager zijn dan het Vlaamse gemiddelde. Een mogelijke verklaring is dat in deze steden gemiddeld meer jongere personeelsleden aan het werk zijn en dat is een groep die traditioneel minder afwezig is

wegens ziekte. Men kan niet de conclusie trekken dat de context aanleiding geeft tot meer ziekte of burn-outs.

Beleid

In de loopbaanbesprekingen zet de minister zeer sterk in op aanvangsbegeleiding voor jonge, startende leraren. In de opleidingen moet meer aandacht zijn voor grootstedelijke en diverse omgevingen, en dat niet alleen in de hogescholen in Antwerpen of Brussel; de leraar van de toekomst zal sowieso in een context van meer diversiteit moeten lesgeven, waar ook.

Ook in de toekomst moet ingezet worden op extra omkadering voor scholen met veel SES-leerlingen.

11. Lerarenopleiding

De minister heeft dit reeds vermeld. Ze verwijst naar de studiedag op 29 februari laatstleden en naar het project Kleine Kinderen, Grote Kansen. Alle docenten van de lerarenopleidingen kleuteronderwijs hebben de handen in elkaar geslagen om tot een duurzame verankering te komen van de competenties rond omgaan met diversiteit in het curriculum van elke leraar, startend met elke kleuterleid(st)er. Daartoe moet men ook een rechtstreekse lijn trekken naar het volgen van stages in een grootstedelijke context. Vandaar de inspanning om een gezamenlijke stagedatabank op te richten.

– Tot slot

Er is ook het debat rond de eindtermen en er zijn de problemen met de faciliteitengemeenten. De minister gaat hier niet uitgebreid op in. Voor dat laatste verwijst ze naar haar antwoord op de vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2015-16, nr. 13). De minister probeert het arrest van het Grondwettelijk Hof zo goed mogelijk uit te voeren. Een definitieve oplossing vereist de goedkeuring van afwijkende eindtermen en een regeling voor de CLB's.

– Hoger onderwijs

Voor het hoger onderwijs in Brussel zijn er de Brusselmiddelen, die verdeeld worden over instellingen die een vestigingsplaats hebben in Brussel. Daar heeft de Vlaamse Regering in 2016 1 miljoen euro op bespaard, maar het gaat nog steeds om 8,5 miljoen euro extra. De middelen staan nu verder niet meer ter discussie.

– Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand

De taskforce kan een zeer belangrijke hefboom zijn in de toekomst. Doelstelling van de taskforce is:

- zorgen dat taalachterstand niet resulteert in onderwijsachterstand;
- expertise bijeenbrengen en zoeken naar goede praktijken die kunnen worden uitgewisseld en ruimer verspreid;
- de focus werd door de taskforce zelf verbreed van taalbeleid naar ook infrastructuur en capaciteit, de problematiek onderwijs-welzijn (leerlingenbegeleiding, CLB, radicalisering) en diversiteit.

Deelnemers zijn alle schoolbesturen (en CLB's) en gemeentebesturen, de provincie Vlaams-Brabant, vzw 'de Rand', de Vlaamse administratie (Onderwijs, Binnenlands Bestuur, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin), de begeleidingsdiensten, het Agentschap Integratie en Inburgering, het Centrum voor Taal en

Onderwijs (KU Leuven), de lokale overlegplatforms, Agion en GO!-dienst Infrastructuur en de kabinetten (waarnemend).

De laatste vergadering over het advies had plaats op 9 maart 2016. De minister hoopt dat het eindadvies zeer binnenkort verstrekt zal worden. Het zal aan het Vlaams Parlement bezorgd worden.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro

Jo De Ro stelt dat de problematiek in de Vlaamse Rand meer divers geworden is dan vroeger. Toen ging het vooral over het Vlaams en groen houden van de Rand. Voor wie niet in de Rand of Brussel woont blijft deze evolutie een ver-van-mijn-bedshow. Spreker is verheugd dat de minister al vrij snel deze zittingsperiode verschillende gemeenten in de Rand bezocht heeft.

Spreker is het eens met de minister dat de Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand waarschijnlijk een belangrijke hefboom is omdat het veld, de lokale besturen en de Vlaamse overheid op verschillende werkvergaderingen gegevens uitgewisseld hebben en van elkaar geleerd hebben. De administratie, de kabinetten en de ministers van Onderwijs en van Coördinatie Vlaamse Rand hebben van bij de start mogelijk gemaakt om de drie thema's capaciteit, diversiteit en onderwijs-welzijn als thema's toe te voegen.

De cijfers geven de gigantische veranderingen weer in de Rand inzake bevolkingsgroei, vergroening en diversiteit. Het lid vindt dat de commissieleden nog actiever de cijfers moeten overbrengen en duiden bij hun collega's van buiten de Rand.

Sedert de extra middelen voor capaciteit heeft de Vlaamse Rand een meer prominente plaats toebedeeld gekregen. Het aandeel van de middelen voor de Vlaamse Rand en Brussel is toegenomen. Dat geeft resultaten op het terrein. Maar ook voor het secundair onderwijs zullen investeringen moeten gebeuren. De Vlaamse Rand kampt met enkele specifieke problemen. De grondprijzen zijn hoger dan gemiddeld elders in Vlaanderen. Dit gecombineerd met armlastige inrichtende machten maakt dat het niet eenvoudig is om de eigen middelen te vinden (30% voor basisonderwijs en 40% voor secundair onderwijs). Een tso- of bso-school starten vergt overigens meer middelen dan een kleuter- of basisschool. Het is een zoektocht naar partners die dat kunnen. Spreker vindt dat de Vlaamse overheid oog moet hebben voor de hogere grondprijzen. Oplossingen moeten niet alleen in middelen gezocht worden maar ook in samenwerking. Zo heeft Brussels minister Vanhengel altijd een percentage gegeven bovenop de toegekende Vlaamse middelen, wetende dat de inrichtende machten armer zijn. Dat heeft te maken met de samenstelling van de leerlingenpopulatie. Een schoolfeest brengt minder op, een vriendenkring bevat minder potentiële sponsors. Niet alleen de Vlaamse overheid moet daar aandacht voor hebben maar ook de onderwijskoepels en -netten.

De bevolkingscijfers van de Studiedienst van de Vlaamse Regering liggen al dicht bij de realiteit, maar er is nog steeds een corrigerende factor nodig. 5% of 10% meer kinderen in de realiteit ten opzichte van de prognoses van de Vlaamse overheid maakt wel een verschil van volle of niet volle scholen.

Naast de 'stenen' is de wijze belangrijk waarop onderwijsmensen omgaan met de gewijzigde verhoudingen in de klassen. Terwijl er in de Vlaamse Rand 10-15 jaar geleden 2 à 3 anderstalige leerlingen in een klas zaten, zitten er nu 2 à 3 Nederlandstalige leerlingen in een klas. In Brussel heeft die verschuiving al tien

jaar eerder plaatsgevonden. Hoe kan men pedagogisch beter omgaan met die diversiteit? De initiatieven van de minister voor de lerarenopleidingen zijn goed maar er is ook een inhaalbeweging nodig voor de mensen die al actief zijn op het terrein. Spreker denkt aan meer nascholing en ondersteuning, niet enkel door de Vlaamse overheid; de onderwijsnetten en -koepels dragen een even grote verantwoordelijkheid. Zo niet dreigt een massale uittocht van leerkrachten die het steeds moeilijker hebben om met die gewijzigde toestand om te gaan. Het Nooddecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 551/1) dat het Vlaams Parlement vorig jaar goedgekeurd heeft rond anderstalige kleuters wordt daar ook positief onthaald. Alleen vraagt men zich af of dat voortgezet zal worden. Zullen de kleuterleiders verder ondersteund worden? En kan het criterium thuistaal niet-Nederlands niet mee wegen bij nascholing of bij de financiering van de CLB's?

Bij de CLB's speelt de relatie Welzijn-Onderwijs. De Commissie voor Onderwijs bracht enkele weken geleden een werkbezoek aan CLB's in Vlaams-Brabant en Brussel. Enerzijds is de regio te weinig landelijk gebied om van de afstandsregel of densiteitsregel gebruik te kunnen maken; anderzijds is er in Halle-Vilvoorde ook geen enkele centrumstad, wat ook voor extra financiering zou kunnen zorgen. Men zit dus tussen kade en schip, maar wel in iets woeliger water dan in menig ander gebied in Vlaanderen.

Uit de cijfers die de administratie Onderwijs in de taskforce heeft gegeven blijkt dat het M-decreet een grotere impact heeft in de Vlaamse Rand dan elders in Vlaanderen. Het buitengewoon basisonderwijs verliest 5,8% in de Vlaamse Rand terwijl dat 2,9% is voor Vlaanderen. Voor het buitengewoon secundair onderwijs bedraagt het verlies bijna 2% in de Vlaamse Rand, tegenover bijna 1% in Vlaanderen. Men vreest dat de leefbaarheid van de weinige scholen buitengewoon onderwijs daarmee in het gedrang komt.

Ten slotte komt spreker terug op een onderwerp dat hij reeds vaak aankaartte. Het kan niet dat anderstalige ouders van kinderen met problemen niet geholpen worden door de cgg's. De reden hiervoor is dat de communicatie in de therapeutische praktijk in het Nederlands moet verlopen. Kinderen mogen niet het slachtoffer zijn van niet aangepaste methodes voor volwassenen, benadrukt het lid. Daarvoor naar Brussel trekken is geen oplossing, daar zijn trouwens al wachtlijsten. Het is wraakroepend dat kinderen van anderstalige ouders uit oorlogsgebieden niet in eigen streek geholpen kunnen worden. Gevolg is dat weeral de leerkrachten en de CLB's die al overvraagd zijn de problemen mogen opvangen. Hij zal de vraag terug aan minister Vandeuren voorleggen. Dit moet opgelost worden. De welzijnssector kan in een regio met steeds meer diversiteit geen hulp weigeren aan kinderen met anderstalige ouders. Dat is niet meer van deze tijd. Gezien de demografische evolutie zal dit probleem overigens alleen maar toenemen.

2.2. Vragen en opmerkingen van Joris Poschet

Volgens *Joris Poschet* heeft de minister een hart voor het onderwijs in Brussel. Dat heeft ze getoond door de samenwerking met haar collega van de Franse Gemeenschap over onder meer de spijbelproblematiek, door de oprichting van de capaciteitsmonitor die de noden objectificeert en door de veelvuldige terreinbezoeken, ook in de moeilijkere wijken van Brussel.

Inzake de capaciteit en de realisatiegraad vraagt het lid hoe de samenwerking verloopt met de onderwijsfacilitator van het BHG. Kan de minister de positieve geluiden daaromtrent bevestigen? Speelt het een rol in de uitvoeringsgraad van de onderwijsplannen?

In de lerarenopleiding is er de taskforce voor de stages. Wordt er nagedacht over stimulansen voor leerkrachten om stage te lopen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel en over pistes om leerkrachten langer in Brussel aan de slag te houden?

Spreker is tevreden met de extra middelen voor bijkomende capaciteit die sterk gestegen zijn van gemiddeld 6,8 miljoen euro de afgelopen vijf jaar naar een goede 10 miljoen euro de komende twee jaren. De ouders van Ieder Kind een Stoel zijn vooralsnog van plan om naar de rechtbank te stappen. Het lid betreurt de juridisering van deze uitdaging. Hun opvatting dat als 70% van de ouders een plaats in een Nederlandstalige school in Brussel wil, er 70% Nederlandstalige capaciteit moet voorzien worden, is onhaalbaar volgens het lid.

Het lijkt Joris Poschet logisch dat, zoals de minister aangaf, er na het basisonderwijs ook investeringen in het secundair onderwijs nodig zullen zijn. Heeft de minister een idee wanneer er middelen zouden vrijkomen en over welke bedragen het zou gaan? Hoe werkt de minister samen met de VGC? Zal de VGC misschien meer inspanningen doen voor het basisonderwijs, en de Vlaamse Gemeenschap meer voor het secundair onderwijs?

Spreker is tevreden dat de minister aandacht besteedt aan de essentiële flankerende maatregelen, zowel de taalmaatregelen als de SES-middelen. Die moeten de leerachterstand wegwerken.

Het is absoluut belangrijk dat de kloof tussen de afgestudeerden en de vacatures op de arbeidsmarkt gedicht wordt. Hoe kunnen we jongeren warm maken voor ondernemerschap? Wordt er gewerkt rond 'proefdagen' waarbij men een stage kan lopen bij een lokale slager, garagist enzovoort? Dat biedt de mogelijkheid om te ontdekken dat er aantrekkelijke beroepen zijn waarvoor men aanvankelijk geen interesse had. Met welke partners wordt daarvoor samengewerkt?

Eind november was er langs Franstalige kant paniekcommunicatie rond de terreurdreiging. Het lid vraagt of daar lessen uit getrokken zijn. Is er een overlegstructuur opgezet waardoor meteen duidelijk is welke scholen gesloten kunnen worden bij een verscherpte terreurdreiging? Een coherente communicatie is wenselijk.

2.3. Vragen en opmerkingen van Michel Doomst

Michel Doomst dankt de minister 'voor haar hart en haar portemonnee' voor de Vlaamse Rand. Volgens spreker lopen er inzake onderwijs duidelijk verbindingslijnen tussen bepaalde gebieden: bijvoorbeeld vanuit Brussel over Halle naar Pepingen-Lennik. Zou het niet interessant zijn in te spelen op dergelijke gebiedsgerichte 'ketens'? Ook de zestien gemeenten buiten de officiële negentien van de Vlaamse Rand moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. Overleg tussen de verschillende onderwijsverstrekkers zou tot betere resultaten op het terrein kunnen leiden.

Spreker pleit ervoor om in de Vlaamse Rand te denken vanuit de Brede-Open-Schoolmentaliteit. De inbreng van het vrijwilligerswerk, buurtwerk, welzijnswerk enzovoort zou het onderwijs kunnen bijstaan om tot goede resultaten te komen.

De Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand bewijst zijn nut vindt het lid. Kan er nog niet meer gebiedsgericht gewerkt worden?

2.4. Vragen en opmerkingen van Elke Van den Brandt

De impact van de terreuraanslagen in Parijs op het onderwijs in Brussel is niet te onderschatten, stelt *Elke Van den Brandt*.

De minister zegt terecht dat de problemen eerst opgelijst moeten worden vooraleer men ze kan oplossen. In het verleden zijn een aantal problemen te lang ontkend, meent het lid. Daardoor zit men nu met nog grotere problemen. Spreekster zal de recente debatten over capaciteit niet overdoen. 30 miljoen euro extra middelen voor Brussel is positief maar er zal meer nodig zijn om te vermijden dat kinderen geen school vinden. Joris Poschet betreurt dat Ieder Kind een Stoel naar de rechtbank stapt. Elke Van den Brandt is het daar niet mee eens. De initiatiefnemers kaarten een reëel probleem aan. De capaciteitsmonitor toont aan dat 60% van de kinderen die in Brussel geen plaats vinden in het Nederlandstalige onderwijs naar de Vlaamse Rand trekt. Uiteindelijk trekt dus maar 30% naar het Franstalige onderwijs in Brussel. Men kan de problemen beter bij de wortel aanpakken, dus in Brussel, en vermijden dat het onderwijs in de Rand onder druk komt te staan. Het is volgens spreekster ook een grondwettelijk recht van de ouders om te kiezen in welke taal ze hun kinderen naar school willen sturen.

In tijden van voldoende capaciteit zijn voorrangsregels goed om een bepaalde mix van groepen te verkrijgen en Nederlandstaligen toegang te verzekeren. Als er echter een capaciteitstekort is, bestaat het gevaar dat voorrangsregels tot uitsluiting leiden. De overheid moet nauwgezet de impact van het Inschrijvings-decreet op de realiteit in Brussel opvolgen. Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn uitspraak over de klacht van de Franse Gemeenschap over het tot 55% van de plaatsen voorbehouden voor Nederlandstalige leerlingen gesteld dat deze voorrangsregel grondwettelijk is zolang het Nederlandstalige onderwijs een proportioneel deel anderstalige kinderen opvangt. Dat is geen kleine groep – meer dan de helft is anderstalig – waar men oog moet voor blijven hebben.

Het lid is verheugd dat de minister meertaligheid niet als een bedreiging ziet maar als een kans. In de praktijk is het niet evident omgaan met een klas waar de meerderheid niet het Nederlands als thuistaal heeft. Het OCB biedt ondersteuning. Men moet durven vernieuwend te zijn en instrumenten aanreiken aan de leerkrachten en de scholen.

Wat is de visie van de minister op eventuele aangepaste kaders rond taal en meertaligheid in Brussel? Hoe ziet de minister de evolutie van de STIMOB-projecten? Wat is volgens de minister een goede evolutie om met de talen om te gaan? De Vlaamse Rand krijgt te maken met dezelfde uitdagingen, met enige vertraging. Men kan daar niet terugvallen op de ondersteuning van het OCB. Overweegt de minister daar ook bepaalde ondersteuningsmechanismen?

In de lijst van uitdagingen ontbreekt volgens spreekster armoede. De minister heeft ernaar verwezen in het kader van de extra middelen voor kinderen die aanvinken op de SES-criteria. De armoede is in Brussel zoveel hoger dan in de Rand of de rest van Vlaanderen dat het een specifieke uitdaging is. De minister wil nagaan of de extra SES-middelen juist worden benut. Ze kunnen misschien beter ingezet worden maar dat mag er niet toe leiden dat die middelen voor Brussel zouden dalen.

Ook het M-decreet wordt niet vermeld als aparte uitdaging. Volgens spreekster is dat nochtans nodig. Meer dan 60% personen met een handicap die in Brussel wonen, moet naar Vlaanderen voor hun zorg. Dat voelen ze ook in de Rand en heeft ook invloed op het onderwijs. De impact van het M-decreet is zwaarder in

de Rand en Brussel omdat er weinig omkaderende diensten zijn. Heeft de minister de impact op het terrein onderzocht?

Het aanbod van tso en bso is onvoldoende. De minister zegt dat ze zelf geen scholen kan bouwen. In het verleden heeft de VGC wel al scholen gebouwd; de VGC heeft de traditie om leemtes op te vullen. Initiatieven nemen en dan overhevelen naar de netten is een goede zaak, vindt het lid. Misschien kan de minister samen met de VGC stimulansen geven om het onderwijsaanbod meer divers te maken. Men mag geen afwachtende houding aannemen. Men moet nagaan wat de knelpunten zijn voor initiatiefnemers om tso of bso in te richten en die weg erken.

Slechts 5% van de leerkrachten in Brussel is effectief Brusselaar. Hoe kan men de Brusselaars aansporen om les te geven in Brussel? Overweegt de minister de maatregel om scholen toe te laten voorrang te geven aan mensen uit de regio? En hoe kan men de uitstroom stoppen?

Tijdens de vorige zittingsperiode was er de Taskforce Onderwijs Brussel. Komt die nog samen? Zo niet, hoe bouwt de minister dan de samenwerking met de Franse Gemeenschap uit? De taskforce was immers het overlegorgaan tussen de verschillende gemeenschappen.

2.5. Vragen en opmerkingen van Yamila Idrissi

Yamila Idrissi is verheugd dat de minister haar uiteenzetting begonnen is met te wijzen op de rol van Brussel als voorloper. Brussel betaalt het leergeld.

Het is positief dat er voor capaciteit en schoolinfrastructuur meer middelen komen. Het lid vraagt zich af of het voldoende zal zijn in het licht van de snel groeiende bevolking. Ze is het burgerinitiatief Ieder Kind een Stoel, dat aandacht blijft vragen voor de problematiek, gunstig gezind. Ze is benieuwd te vernemen hoe de ontmoeting van de minister met de initiatiefnemers geweest is. Van het al toegekende budget voor capaciteit en schoolinfrastructuur is 44% effectief gebruikt, 56% dus nog niet. Spreekster vraagt naar de oorzaak.

Inzake het inschrijvingsrecht haalt Yamila Idrissi het voorbeeld aan van ouders die twintig mensen mobiliseren om hun kind te kunnen inschrijven in het secundair onderwijs. Men moet digitaal zeer geletterd en alert zijn om via computer een inschrijving te realiseren. Is men geen kloof aan het creëren?

Brussels minister van Onderwijs Guy Vanhengel werkt aan een tweetalige lerarenopleiding. Wat is de mening van de minister daaromtrent? Zal ze dit initiatief ondersteunen?

Het lid kijkt uit naar de concrete maatregelen voor kleuterparticipatie die in Brussel met ongeveer 92% iets lager ligt dan in Vlaanderen.

Inzake de schooluitval blijft het lid op haar honger zitten. De cijfers voor Brussel zijn dramatisch (14,5%), meer dan het dubbele in Vlaanderen. Op een vraag om uitleg onlangs in de Commissie voor Onderwijs (*Vragen om uitleg*, VI.Parl. 2015-16, nr. 553) antwoordde de minister terecht dat ze een aangepast addendum voor Brussel zou toevoegen. Specifieke maatregelen voor Brussel zijn noodzakelijk, aldus spreekster.

In verband met de afstemming onderwijs-arbeidsmarkt verwijst Yamila Idrissi naar een proefproject vorige legislatuur waarbij Audi Brussel samenwerkte met een school in Woluwe en Halle. De leerlingen die deelnamen aan dat project kregen gegarandeerd een job. Werden er conclusies getrokken uit die proeftuin?

Het lid vindt dat een fantastisch project. Dit mooie voorbeeld van samenwerking tussen een bedrijf met specifieke personeelsnoden en onderwijs op maat verdient navolging.

Wat deradicalisering betreft wil het lid een pluim geven aan onderwijsinspecteur Ahmed Azzouz van de Vlaamse Gemeenschap. Ze woonde onlangs een zeer interessante en juiste uiteenzetting van hem bij voor de Brusselse GO!-scholen. Het stelt haar gerust dat dergelijke mensen in het onderwijs actief zijn.

Spreekster mist Brede School in de lijst van uitdagingen. De VGC financiert dat (50.000 euro), maar ook de Vlaamse minister van Onderwijs moet zich ermee inlaten. Iedereen is pro Brede School; het kan mee een oplossing bieden in de context van armoede, de meertaligheid enzovoort. Sommige coördinatoren onderbreken hun tewerkstelling drie maanden om geld uit te sparen om het volgende werkingsjaar te kunnen ingaan. Het lid hoopt dat een structurele oplossing komt voor deze situatie.

Tot slot vernam spreekster graag de stand van zaken over het Koninklijk Conservatorium in Brussel.

2.6. Vragen en opmerkingen van Willy Segers

Willy Segers wil graag een twaalfde punt toevoegen aan de lijst van uitdagingen. Hij dankt de ministers voor hetgeen de afgelopen jaren gepresteerd is. Er is duidelijk beweging in het onderwijsbeleid in Brussel en de Vlaamse Rand. De eerste drie punten van de lijst (capaciteit en schoolinfrastructuur, inschrijvingsrecht, taalbeleid) vindt het lid onderwerpen die de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand vorm kan geven. De andere thema's vindt hij meer voor de Commissie voor Onderwijs weggelegd.

Vooraf de schoolbesturen en lokale besturen uit de Rand en Brussel worden geconfronteerd met de eerste drie thema's. De demografische overstrom vanuit Brussel richting Vlaamse Rand is een gegeven. Het verschil voor het Nederlandstalige onderwijs in de Rand in vergelijking met Brussel is dat er enkel en alleen het Nederlandse onderwijsaanbod is. Men kan niet werken met voorrangregels. Spreker vraagt om bij het aanpassen van het Inschrijvingsdecreet voor de Vlaamse Rand na te denken over het verfijnen van bijvoorbeeld het criterium afstand. Uit cijfers blijkt dat er een verdringingseffect plaatsvindt, enerzijds vanuit Brussel richting randgemeenten, en anderzijds in de deelgemeenten binnen de randgemeenten. Deze effecten zijn ongunstig voor de sfeer om de diversiteit te kaderen. Hij pleit ervoor om het criterium gemeentegrens in overweging te nemen.

Door die verschuivingen kan men de juiste prognoses voor capaciteit nu niet maken. Voor het lager en kleuteronderwijs in Dilbeek is er een instroom van 30% en 35% en een uitstroom van rond 20%. De schoolbesturen kunnen dit, jaar na jaar, moeilijk inschatten. Elke verschuiving, bijvoorbeeld in een deelgemeente door een sterk geboortjaar, haalt de puzzel door elkaar. De instroom uit Brussel is helemaal niet te voorzien.

Het twaalfde punt voor de lijst zit vervat in de andere punten maar verdient afzonderlijke aandacht: ouderparticipatie. Kan het beleid daaromtrent niet meer ingrijpen? Ouderparticipatie in het onderwijs mag niet vrijblijvend zijn. De keuze voor onderwijs, voor een toekomst voor je kind, impliceert ook inspanningen om dat in de beste omstandigheden te doen. Het is moeilijk in wetgeving te gieten, maar elke ingreep is welkom.

Ten slotte vraagt spreker hoe de minister het advies van de Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand in het Vlaams Parlement wil behandelen. Zal er een wisselwerking zijn tussen de Commissie voor Onderwijs en deze commissie?

2.7. Vragen en opmerkingen van Ann Brusseel

Ann Brusseel vraagt aandacht voor de wisselwerking tussen Brussel en de Vlaamse Rand en hoe die waakzaamheid vergt. Wie geen plaats vindt in bepaalde Brusselse gemeenten zal liever in een school in de Rand gaan dan naar een andere school elders in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Men heeft snel de neiging om Brussel als één geheel te zien, maar met de bestaande mobiliteitsproblemen is dat niet correct. Het is daarom van belang om de leerlingenstromen in kaart te brengen, stelt het lid, om de verdeling over Brussel op te volgen. Dat moet gebeuren op basis van onder meer de demografische groei. Het gebied langs het kanaal, de sikkkel, is arm maar de bevolking groeit snel. Het lid waardeert hoeveel de minister investeert in capaciteitsuitbreiding, maar stelt dat het niet vanzelfsprekend is om bijvoorbeeld ruimte te vinden voor scholen, crèches en ruimte om te spelen, die ook in scholen aanwezig moet zijn. Het stelt uitdagingen in een zone die al vrij volgebouwd is. Het lid vraagt de minister om die bekommernis altijd mee te nemen.

Met het oog op de kansarme kinderen uit de regio langs het kanaal, wil het lid de positieve insteek van het project Kleine Kinderen, Grote Kansen, dat uitgebreid wordt naar het kleuteronderwijs, ook doorgetrokken zien naar het basisonderwijs. Omgaan met diversiteit en met kinderen in armoede moet een rode draad door het onderwijs zijn.

Tot slot vraagt het lid om uitbreiding van het technisch en beroepsonderwijs. Wie als jongere in bepaalde wijken niet of moeilijk een secundaire school vindt en dan ook nog kiest voor beroeps- of technisch onderwijs, moet een betere keuze voorgelegd krijgen dan vandaag. Dat acht ze belangrijk voor jongeren in de hoofdstad.

2.8. Vragen en opmerkingen van Katia Segers

Katia Segers apprecieert dat de minister de problematieken duidelijk benoemt. Inzoomen op Brussel versus de Rand brengt de specifieke noden en behoeften, onder meer aan bijkomende middelen, aan de oppervlakte.

Ook het opstarten van de capaciteitsmonitor verdient een pluim, als duidelijke indicator van noden. De minister heeft het wel te weinig over het secundair onderwijs, vindt spreekster. De noden daar zijn bijna nog meer acuut dan in het basisonderwijs. Men verwacht tegen 2024 een stijging van 6- tot 11-jarigen met 6%, en van 12- tot 18-jarigen met maar liefst 10%, of 34.800 extra kinderen. Naast de demografische groei is er ook nog de instroom uit Brussel. Omgekeerd pendelen veel minder kinderen naar Brussel vanuit de Vlaamse Rand. De minister doet de deur niet dicht voor het secundair onderwijs, zo luidt het, maar wat is ze dan nog van plan?

Inzake de SES-middelen is het lid verheugd dat er voortschrijdend inzicht is gekomen dat het principe 'een kind is een kind' onbedoelde perverse effecten kan hebben. Scholen zoals Don Bosco in Halle of in Vilvoorde zouden nu veel minder krijgen dan bijvoorbeeld in Keerbergen, waar extra middelen naartoe zouden gaan, terwijl daar veel minder specifieke problemen aan de orde zijn. De nood aan SES-middelen in de huidige context blijft absoluut noodzakelijk stelt het lid.

Brussel is de grootste studentenstad van het land. In het hoger onderwijs slaagt men er nog onvoldoende in om de tweede democratiseringsgolf op te vangen. De

eerste golf is nog niet eens gerealiseerd. Kinderen van ouders zonder een hoger diploma stromen nog altijd onvoldoende door naar het hoger onderwijs. Dat geldt extra voor kinderen met een migratieachtergrond. Enige uitzondering is de Brusselse universiteit waar men sterker dan in andere universiteiten te kampen heeft met studenten met heel specifieke noden. Er wordt heel hard gewerkt aan inclusief hoger onderwijs. Kent de minister de specifieke problematiek? Wat wil ze ondernemen?

3. Antwoord van de minister en reacties van de leden

Minister *Hilde Crevits* zal proberen thematisch te antwoorden. Wat betreft de armlastige schoolbesturen: dat probleem geldt niet alleen in Brussel. Scholen die verhoudingsgewijs meer kinderen tellen die aantikken op de SES-criteria, kennen ook iets minder succes met geldinzamelacties zoals een wafelbak. De ouders van de schoolpopulatie zijn veel minder bemiddeld en dan wordt het moeilijker om geld te genereren. De minister is zich terdege van die problematiek bewust en voorziet daarom in extra omkadering en op andere punten extra middelen voor schoolbesturen. Ze is het ermee eens dat ook de koepels en de netten daaraan aandacht moeten besteden en in voldoende begeleiding moeten voorzien.

De minister zegt alleen te kunnen werken met de bevolkingscijfers die ze heeft, die door de administratie worden verstrekt. Bij haar eerste bezoek aan Vilvoorde is gewezen op de mogelijke pijnpunten in de prognoses. Het is echter niet mogelijk om voor elke gemeente een andere systematiek van rekenen te hanteren. Er moet een Vlaanderenbreed instrument gebruikt worden om de lat gelijk te leggen. De systematiek kan verbeteren, maar er moet eenduidig gewerkt worden, benadrukt de minister. Men kan niet anders werken voor het beleidsdomein Onderwijs alleen. De mensen van haar kabinet zitten kortelings nog samen met de gemeente Dilbeek om te zien wat er aan de hand is.

Met betrekking tot taal en de kleuteropleidingen, is afgesproken dat alle opleidingsinstellingen over heel Vlaanderen uitdagingen zoals 'omgaan met diversiteit' en 'armoede opnemen' en ook 'armoedeherkenning' integreren. Armoede wordt zichtbaar in kleine dingen en stuurt al heel jong het zelfvertrouwen van kinderen in armoede in negatieve zin. Niet elk kind kan bijvoorbeeld een kiwi meebrengen op verzoek van de kleuterjuf. De manier waarop men daarmee omspringt, is belangrijk om stigmatisering te voorkomen.

Hetzelfde geldt voor taal. Meertaligheid is een troef, onderstreept de minister. Kinderen met thuistaal niet-Nederlands zijn niet minder slim noch hebben ze minder kansen. Het is volgens de minister zaak uit te vinden hoe de meertaligheid een hefboom kan worden om onder meer ook het Nederlands te versterken. Nederlands kennen en spreken is een pluspunt voor de arbeidsmarkt en is bovendien de schooltaal.

Ook in nascholing en ondersteuning moet daaraan voldoende aandacht worden besteed, beaamt de minister. Ze wijst er wel op dat is afgesproken dat twee jaar lang alle nascholing naar de implementatie van het M-decreet georiënteerd wordt. Dat wil de minister respecteren.

Het is in elk geval de bedoeling dat het project Kleine Kinderen, Grote Kansen voor het kleuteronderwijs wordt doorgetrokken naar het lager onderwijs. De stagedatabank koppelt de minister daar graag aan. De minister wil een systeem opzetten met een Vlaanderenbrede databank. Het blijft een feit dat opleidingsinstellingen het best met scholen in de buurt werken voor stages, al zou de minister graag zien dat er meer gependeld wordt. Het is een goede zaak als kandidaat-kleuterleiders/leerkrachten ook de kans krijgen om de realiteit te proeven in de grootstedelijke context. Ze acht jongeren voldoende gewapend om

met een veelkleurige en meertalige context om te gaan. Ze moeten de kans krijgen om dat te leren en daartoe dient ook de Vlaanderenbrede stagedatabank.

De CLB's worden inderdaad meer ondersteund naarmate ze meer centraal gelegen zijn. Een conceptnota is in voorbereiding over de CLB's en de leerlingenbegeleiding van de toekomst. De minister neemt de opmerking mee dat er in de Rand geen centrumstad ligt en dat dit voor de densiteit van de CLB's derhalve een probleem is. Met het nieuwe decreet wil de minister bekijken hoe daarmee aan de slag te gaan.

Onrechtstreeks zijn daarmee ook de effecten van het M-decreet op scholen in zowel basis- als secundair onderwijs verbonden. Het basisaanbod daalt, maar de minister is terughoudend om daarom iets speciaal voor Brussel te doen. Dat basisaanbod moet over heel Vlaanderen sterk blijven, vindt ze. Het aanbod daalt niet alleen in de Brusselse Rand, maar ook elders. De minister heeft van op het terrein het signaal gekregen dat leerlingen pas naar het basisaanbod kunnen als het al faliekant fout gelopen is in het gewoon onderwijs. Dat moet uitgeklaard worden met de CLB's, die denken dat ze niet veel mogen doorverwijzen naar dat basisaanbod. De minister kan zich daar niet in vinden: men moet het beste zoeken voor elke leerling. Het basisaanbod, type 8 van vroeger, is bedoeld om leerachterstanden tijdelijk op te vangen en aan te pakken en nadien het kind terug te laten instappen in het gewoon onderwijs. Het baart de minister wel zorgen. Ze wil bekijken of de parameters voor de berekening van het kader niet moeten worden bijgesteld. Dat hangt ook samen met de evaluatie van het M-decreet en de minister zal er mee voor zorgen dat het netwerk van de scholen buitengewoon onderwijs en hun knowhow niet wegvallen. Ook de samenwerking met gewone scholen wordt onder de loep genomen. Daar ziet de minister een spijtig schot tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Er moet meer geïnvesteerd worden in wederzijdse expertise, waarbij buitengewoon onderwijs de expertise levert en voor kinderen met heel specifieke problemen de best geplaatste partner is. Ze bieden dan niet alleen intra muros onderwijs aan, maar stellen hun expertise ter beschikking in heel Vlaanderen. De minister vindt het een goed idee dat Jo De Ro dit verder aankaart bij de minister voor Welzijn, Jo Vandeurzen.

De onderwijsfacilitator is aangesteld door Brussels minister-president Rudi Vervoort. Er zou nu een goede dialoog zijn. Het gaat voor de minister niet op te investeren in louter nieuwe modellen en structuren. Men moet vooral in voldoende plaatsen op school voorzien en de problemen aanpakken.

De noden in het secundair onderwijs baren de minister ook zorgen, maar het is quasi onmogelijk om al veel middelen toe te wijzen aan steden of gemeenten om in extra capaciteit in het secundair onderwijs te voorzien. In het basisonderwijs brengt de capaciteitsmonitor in kaart wat er nodig is. Dan wordt het aanbod bij de scholen afgetoetst. Als de scholen dat niet doorgeven, dan kan het zijn dat er fout geïnvesteerd wordt. De monitor gaf ook aan dat er bijvoorbeeld in de stad van de minister honderd plaatsen te kort zouden zijn, maar met wat er al op het programma staat (toekomstige schoolbouwprojecten) en met het aanbod van de scholen blijken er wel genoeg plaatsen te zijn. Ook voor het secundair onderwijs moet het aanbod in kaart gebracht worden, en dient men rekening te houden met tekorten inzake beroeps- en technisch onderwijs. Er moet een plan van aanpak zijn om dat aanbod te garanderen. Brussels minister Guy Vanhengel onderhandelt intussen voor een nieuwe technische campus met het GO!-onderwijs en de VGC. De minister vindt dat een goed initiatief en steunt dat ten volle.

De minister verwacht ook iets op het vlak van het systeem van de huursubsidies. Er is een besluit van de Vlaamse Regering naar de Raad van State gestuurd rond

huursubsidies voor projecten die georganiseerd worden op het terrein. Dat kan ook in het secundair onderwijs extra mogelijkheden bieden.

Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak en men verwacht dat de scholen het aanbod mee in kaart brengen. Men bekijkt wat er voor het technisch- en beroepsonderwijs aan nieuwe campussen mogelijk is. Het concept rond ondernemerschap en duaal leren en het proefproject zoals met het bedrijf Audi spelen mee, maar voor de minister is vooral van belang dat men het duaal leren van de grond krijgt. Daarbij is de combinatie noodzakelijk van leren op de werkvloer en toch voldoende algemene vorming om de kennisverwerving niet te zeer te beperken tot één bedrijf. In Brussel is het een uitdaging om daarvoor scholen te vinden. De minister zet volop in op de scholen en bedrijven die de scholen het vertrouwen geven om dat te realiseren.

Het ondernemerschap stimuleren gebeurt heel breed. Vlajo zet daarin veel goede stappen, contacteert scholen en moedigt ondernemerschap aan. Er is een actieplan Ondernemend Onderwijs. Dat is gelinkt aan het debat over de eindtermen en de vraag of het al dan niet een vakoverschrijdende dan wel een vakgebonden en heel specifieke eindterm moet worden. Het Vlaams Parlement buigt zich daarover.

De terreurdreiging heeft een zeer zware impact, ook in het onderwijs, beaamt de minister. Het is haar opdracht om te zorgen voor goede draaiboeken en voor lering uit wat gebeurt. Een draaiboek wordt aan alle scholen bezorgd. Men probeert scholen daarin zoveel mogelijk te helpen. Er zijn geen afspraken over welke school wanneer sluit. Er zijn wel draaiboeken voor het onderwijs en de samenwerking met het federale niveau loopt goed. Scholen worden vroeger geïnformeerd.

Inspelend op de vraag van Michel Doomst antwoordt de minister dat het niet gemakkelijk is om te spreken over centrumregio's in plaats van centrumsteden. Ze zouden bovendien de Vlaamse Rand overschrijden. De minister heeft begrip voor het idee, vanuit de lijnen in kansen en kansarmoede; dat is ook zo rond Antwerpen. De minister wil dit bekijken.

Met betrekking tot Brede School is er overleg geweest met het kabinet. BruSec vroeg daarbij subsidies aan. Het gaat om een bevoegdheid van de VGC en de minister zal met hen hierover overleggen.

De minister is de brede open scholen genegen. Het gaat erom te zorgen dat scholen goed samenwerken met verenigingen om kinderen maximaal kansen te geven om na school open te bloeien. Men moet bekijken hoe dat gebiedsgericht kan worden aangepakt voor de Vlaamse Rand. Minister Crevits vermeldt een initiatief in Brussel dat ze geen middelen geeft, maar wel zeer waardeert: het Toekomstatelier. Op zaterdagvoormiddag ziet men daar kinderen openbloeien tot mondige jongeren. Dat kan op school niet. Het heeft raakvlakken met wat Claude Marinower vooropstelt met de 'Children's Zone', die ook perfect op een Brusselse context kan worden toegepast, of op bepaalde buurten in de Vlaamse Rand. Het mag niet herleid worden tot de krantenkop 'Extra lesuren' voor kinderen in kansarme of achtergestelde wijken. Het sluit aan bij wat Kind en Gezin al doet met Huizen van het Kind en vraagt een grotere participatie, ook van ouders. Mensen in armoede hebben vaak weinig vertrouwen in scholen als veilige en kansrijke omgeving omwille van het trauma dat ze zelf op school opliepen. De minister is zeker bereid om die aanpak te overwegen.

Dat er in het verleden problemen ontkend werden, zoals Elke Van den Brandt stelt, is mogelijk maar de minister wil een toekomstplan uittekenen en de lering uit het verleden daarin meenemen. Ze zag zich daarbij geconfronteerd met een

totaal gebrek aan indicatoren. Als men weet dat extra capaciteit nodig is en dan moeten vaststellen dat er niets gerealiseerd wordt, is erg. In één dossier wil het GO! een tijdelijke school oprichten en het lokale gemeentebestuur weigert. Er wordt aan gewerkt. De minister vindt het wel kras dat zij aangevallen wordt terwijl er in bepaalde dossiers oplossingen worden aangereikt maar de andere kant spelletjes speelt. Zo raken dossiers geblokkeerd.

De mensen van Ieder Kind een Stoel zijn recent op het kabinet geweest. De minister heeft ervoor gekozen hierover niet te communiceren maar de initiatiefnemers hebben dat wel gedaan. 30 miljoen euro extra is volgens hen te weinig. De minister vindt echter dat men er niet komt met oneliners. Er moeten stappen gezet worden en er zijn middelen in te zetten om capaciteitsprojecten te realiseren. De capaciteit voor schooljaar 2016-2017 neemt al met bijna 1000 plaatsen toe. Men moet de realisaties willen zien.

De criteria voor het inschrijvingsrecht laat de minister graag over aan het Vlaams Parlement. De minister is niet ongevoelig voor het gevaar op uitsluitingsmechanismen. Als er sprake is van een sociale mix en grenzen, dan vindt een bepaalde groep helemaal geen plaats meer, beaamt de minister. Dat moet in acht genomen worden. Het betreft een gevoelig discours waarmee ze ook als dusdanig wil omspringen. Men bekijkt intussen wel de impact van de bestaande regels. Er moet een zorgvuldige, transparante en heldere uitwisseling van gegevens zijn met de Franse Gemeenschap.

Voor de taalkaders verwijst de minister naar de onderzoeksresultaten betreffende MARS die eraan komen.

Qua steun in Brussel investeert Vlaanderen 590 miljoen euro in het Brusselse leerplichtonderwijs, 322 miljoen euro in omkadering, 19 miljoen euro SES-gerelateerd en 11 miljoen euro via de Brusselcoëfficiënt. Leerlingen die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schoollopen, wegen dus financieel zwaarder door. Als Vlaanderen 1 is dan is Brussel 1,11. Dat de Vlaamse Gemeenschap niets zou doen, klopt dus niet. Omgezet naar werkingsmiddelen komt die inspanning neer op een bedrag per leerling van 252 euro tegenover 98 euro in Vlaanderen. Voor dat verschil verwacht men dan wel voldoende output. De minister laakt vooral berichtgeving in de pers over hoeveel elke school zou verliezen, terwijl daarvan nooit sprake is geweest. Het gaf een verkeerd signaal aan de scholen. De SES-middelen voor omkadering wijzigen niet en ook voor werking blijven ze gevrijwaard zolang het tegendeel niet beslist is, maar men moet de output wel degelijk kunnen meten. Grote keuzes maken zonder te weten welke effecten de geïnvesteerde middelen genereren, is onzinnig, vindt de minister.

Wat armoede betreft en hoe ermee om te gaan, daaraan wordt er het best een afzonderlijke vergadering gewijd, vindt de minister. Er zijn heel wat onderwijsmaatregelen opgenomen in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding van de Vlaamse Regering.

Minister Crevits is blij dat Yamila Idrissi Brussel als een voorloper ziet. De minister weigert ook Brussel alleen als een probleem te zien. Ze ziet veel kansen en opportuniteiten en gemotiveerde en getalenteerde leerkrachten en schoolteams. Taaldiversiteit moet daarom ook als een kracht gebruikt worden.

Tweetalige opleiding in Brussel ligt moeilijk, al kan de bidualomering perfect. De tweetalige opleiding is niet opgenomen in het regeerakkoord maar de minister vindt het prima als men daaraan wil werken. Ze wil best bekijken hoe men verder kan met de bidualomering. Het uitwisselen van studenten over de taalgrens heen gebeurt te weinig, en de minister betreurt dat. Ook het uitwisselen van

leerkrachten tussen beide taalgebieden moet meer aan bod komen. Er is een digitaal platform voor opgericht, maar dat werkt nog niet zo goed.

Kleuterparticipatie in Brussel blijft een probleem, dat de minister zeker niet minimaliseert. Ze streeft naar 98 of 99 percent. Kleuterparticipatie heeft mee te maken met ouderbetrokkenheid.

Wat betreft schooluitval zijn de flexibele trajecten ook mogelijk in Brussel. Er is een besluit goedgekeurd in de Vlaamse Regering.

Het Koninklijk Conservatorium is in erbarmelijke toestand, erkent de minister. Met het oog daarop wordt een vennootschap opgericht, maar men wacht op een federale beslissing in het kader van Beliris en de Regie der Gebouwen.

Yamila Idrissi vraagt naar de oorzaak van de 46 percent middelen voor capaciteit die nog niet gebruikt zou zijn.

Voor alle capaciteitsgemeenten, en dus niet alleen in Brussel en de Vlaamse Rand, geldt dat de lokale taskforces capaciteit met concrete capaciteitsprojecten komen, antwoordt de *minister*. Per project wordt nagegaan of men kan helpen. Hefbomen om dat niet te doen zijn divers. Zo is er een GO!-school die tijdelijk in capaciteit wil voorzien maar waarvoor de bouwvergunning niet verleend wordt. In Vilvoorde kwamen ze middelen tekort en die zijn in 2015 verstrekt. Er wordt volop geïnvesteerd, maar het is nodig de vinger aan de pols te houden, stipt de minister aan. In Mechelen klinkt dezelfde oproep, om de projecten snel genoeg te realiseren. In Gent wil men de middelen dan weer besteden aan grotere geïntegreerde projecten. Dat ligt moeilijker omdat de middelen specifiek worden vrijgemaakt voor capaciteit. Om daaraan tegemoet te komen, zijn eindelijk meerjarentrajecten uitgetekend, wat het mogelijk maakt om op langere termijn keuzes te maken. Men kan de problemen gemeente per gemeente detecteren. Door die vinger aan de pols te houden, zijn alvast sprongen voorwaarts gemaakt met zowat 20 percent. Het komt goed, besluit de minister.

Yamila Idrissi vraagt zich af of de minister kritiek heeft op het Audiproject. De *minister* ontkent dat maar stelt dat duaal leren gaat om een combinatie van algemene opleiding en beroepskennis. Audi werd overigens ook geconsulteerd inzake de werking van het systeem.

Willy Segers wou weten in hoeverre de commissie betrokken zal worden bij de verdere aanpak van de adviezen van de taskforce Vlaamse Rand. De *minister* antwoordt dat het advies van de taskforce Vlaamse Rand na het paasreces aan het Vlaams Parlement wordt overgemaakt. De minister kan zich erin vinden om het rapport in het Vlaams Parlement, in de commissies Onderwijs en/of Brussel en Vlaamse Rand te behandelen.

Jo De Ro wil een suggestie doen voor het juist inschatten van de capaciteitstekorten. De minister kan inderdaad maar werken met de beschikbare cijfers van de administratie. Het blijkt dat niet alleen in Machelen en Vilvoorde de cijfers jaar na jaar gecorrigeerd moeten worden, maar dat dat in alle gemeenten van de Vlaamse Rand het geval is. Kan de minister niet werken met een correctiefactor? Als de voorbije vijf jaar de cijfers met twee percent overschreden worden, dan zou men ook in de prognose dezelfde onderschatting kunnen meenemen en een correctie doen naar boven. Het gemiddelde verschil nemen van de laatste vijf jaar en dat erbij tellen dus. Er is ook zo een formule voor gemeenten die geen gegevens doorsturen qua capaciteit: hoogste aantal leerlingen in de laatste vijf jaar plus 30 percent. Het kan een significant verschil maken voor een aantal gemeenten. Die blijken ook de aanbodcijfers beter te kunnen voorspellen dan de studiedienst.

De *minister* vindt het van belang te weten of het enkel gaat om Brussel en de Vlaamse Rand. Leuven en Antwerpen hadden ook opmerkingen op de prognoses. Als het instrument fout zit, is ze wel bereid een correctie toe te passen, als ze tenminste weet waartoe dat beperkt wordt. Maar het is ook mogelijk dat het instrument volledig moet bijgeschaafd worden.

Jo De Ro stelt dat de Studiedienst van de Vlaamse Regering geen rekening houdt met geplande grote bouwwerken. De bouwprojecten die nog op stapel staan, zitten niet in de cijfers die alleen nataliteit, mortaliteit en migratie in rekening brengen. Omgeving Vlaanderen, die op de hoogte is van RUP's en GRUP's, kan voor objectieve informatie zorgen inzake geplande grote bouwwerken.

Katia Segers vult aan dat er twee problemen zijn: enerzijds de berekening van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, maar anderzijds is er het feit dat de meeste gemeenten buiten het Brusselse uitgaan van gesloten prognoses (mortaliteit-nataliteit). Die kloppen ook niet meer door de migratie.

De *minister* zegt alleen paal en perk te willen stellen aan het zonder meer middelen willekeurig toekennen. Die dienen om noden te lenigen en dan is enige objectivering zinvol. Er werd een mededeling aan de Vlaamse Regering opgesteld die voor iedereen ter inzage ligt. Dat heeft vooral geleid tot transparantie en discussie in de commissie. De minister heeft het graag zo transparant mogelijk. Ze neemt het in elk geval met de minister-president op en bekijkt mogelijke verbeteringen.

Katia SEGERS,
voorzitter

Joris POSCHET
Yamila IDRISSE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
BHG	(het) Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
BruSec	de Brusselse Brede School Secundair
bso	beroepssecundair onderwijs
cgg	centrum voor geestelijke gezondheidszorg
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ESF	Europees Sociaal Fonds
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (historische naam = Gemeenschapsonderwijs)
GRUP	gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
MARS	Meertaligheid Als Realiteit op School
OCB	Onderwijscentrum Brussel
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
SES	socio-economische status
STIMOB	stimulerend meertalig onderwijs in Brussel
tso	technisch secundair onderwijs
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
Vlajo	Vlaamse Jonge Ondernemingen
vzw	vereniging zonder winstoogmerk